

"KULTURA – PRZEMIANY – EDUKACJA"

ROCZNIK INSTYTUTU PEDAGOGIKI

English version

Powołanie do życia akademickiego periodyku pedagogicznego „Kultura - Przemiany - Edukacja” uzasadniają istotne powody naukowe i intencje edukacyjne. Najważniejszą z nich jest potrzeba stworzenia międzyregionalnej platformy dla dyskursu w obszarze interdyscyplinarnie pojętej pedagogiki. W istocie, chodzi o włączenie się do dyskursu na rzecz przewyższenia znamienego dla obecnej doby „postmodernistycznej” „chaosu” w naukach o wychowaniu.

Zależy nam na odważnej, ale jak zakładamy, realistycznej próbie godzenia dominujących w pedagogice akademickiej dwóch co najmniej tendencji; tj. z jednej strony - budowanie nadmiernie abstrakcyjnych „metateorii” pedagogicznych, i z drugiej zaś strony - z daleko idącą dyferencjacją nauk o wychowaniu. Wiąże się to z nadmierną specjalizacją przedmiotową pedagogiki, która gubi holistyczną naturę wychowania, tożsamą pod względem kulturowym i osobowościowym. Chodzi także o empiryczne i dyskursywne weryfikowanie wielu koncepcji pedagogicznych i edukacyjnych nieprzystających do życia, zwłaszcza tych, które nadmiernie abstrahują od istoty rzeczywistego (skutecznego) wychowania, fragmentaryzując człowieka i proces jego wychowywania. Niektóre z nich doprowadzają do neoliberalnej alienacji osoby wychowanka i nauczyciela-wychowawcy, atomizując te byty osobowe, tworzące odrębne światy, niezdolne do wzajemnej komunikacji podmiotowej w wychowaniu i edukacji.

Pragniemy również rozpoznawać źródła „ucieczki” ucznia i wychowanka od nauczyciela i wychowawcy, przyczyny coraz szybszego oddalania się obszarów realnego wpływu i skutecznego oddziaływania myśli i praktyki pedagogicznej, narastania dystansu pomiędzy podmiotami edukacyjnymi i wychowawczymi. Chcielibyśmy poszukiwać trudnej odpowiedzi na pytanie: dlaczego „przyśpieszonej rzeczywistości” społecznej i kulturowej nie towarzyszy odpowiednia dynamika rozwoju teorii i zastosowań pedagogicznych. W tym świetle kategoria „przyśpieszonej zmienności” staje się dziś dla nauk społecznych, dziedzin o człowieku, a zwłaszcza dyscyplin pedagogicznych kategorią centralną. Pragniemy zmierzyć się również z potrzebą wypracowywania skutecznych sposobów odczytywania i rozumienia przemian świata ludzkiego i cywilizacji, która „degraduje” kondycję ludzką. Dotyczy to zwłaszcza przemian w sferze wartości i duchowości człowieka współczesnego, stylów i modeli, psychiczności i mentalności jednostek i zbiorowości ludzkich.

Ważny pozostaje dylemat „osłabienia” znaczenia, swoistej erozji klasycznego paradygmatu pedagogiki, który w dużej mierze poznawczo i aplikacyjnie pozostaje bezradny, a nowe sensy i znaczenia pedagogiczne trzeba kompetentnie poszukiwać. Taką wizję dyskursu na łamach stałego wydawnictwa Uniwersytetu Rzeszowskiego chcemy urzeczywistnić.

W konsekwencji chodzi o poszukiwanie rzeczywistej „optymalizacji edukacyjnej” zastosowań wiedzy, doświadczeń pedagogicznych, łączących teorię z praktyką wychowania. Zjawiska pojmowanego jako dziedzina antropologiczna, filogenetyczna i osobnicza (ontogenetyczna), ale też wielorako zindywidualizowana, ogólna i specyficzna zarazem. Rocznik ten jest forum wymiany myśli i doświadczeń, przestrzenią dla dyskursu młodych i dojrzałych badaczy z kraju i zagranicy oraz praktyków - nauczycieli i wychowawców, bezpośrednich uczestników procesu edukacyjnego i wychowawczego. Czasopismo *Kultura - Przemiany - Edukacja* adresowane jest do naukowców i badaczy, a także studentów, oraz praktyków zainteresowanych problemami teorii i praktyki wychowawczej i edukacyjnej.

Aby wypełnić powyższe postulaty programowe pismo przyjęło charakter wydawnictwa regionalnego

i zarazem międzynarodowego, obejmuje swoim zasięgiem ośrodki nauk o wychowaniu Euroregionu południowo-wschodniego (Polska, Słowacja, Czechy, Ukraina, Węgry), a więc kraje o podobnych uwarunkowaniach kulturowych, cywilizacyjnych i współczesnych wyzwaniach edukacyjnych. Liczne formy dotychczasowej wymiany naukowej. Konferencje, sympozja naukowe, wizyty robocze pracowników naukowych i studentów skłoniły nas do pogłębienia dotychczasowej współpracy na forum wielodyscyplinarnego czasopisma. Jesteśmy przekonani, że mimo całej odmienności własnych tradycji pedagogiczno-edukacyjnych, łączą nas podobny stan nauk o wychowaniu, możliwości i ograniczenia rozwoju tej dyscypliny oraz współczesne wyzwania edukacyjno-cywilizacyjne. Współczesna, bowiem rzeczywistość wymusza konieczność poszerzenia funkcji pedagogiki, edukacji i wychowania, wykraczającej poza tradycyjne systemy edukacyjne w stronę uniwersalnych i kulturotwórczych modeli kształtowania perspektywy ludzkiej.

Z tych powodów nauki o wychowaniu chcemy traktować na łamach naszego pisma w sposób holistyczny i wielodyscyplinarnie, narodowy i ponadnarodowy i kulturotwórczy zarazem. Sądzymy, że taki międzyregionalny, międzykulturowy i międzypaństwowy, antropologiczno-kulturowy sposób pojmowania (uprawiania) nauk o wychowaniu staje się szansą i perspektywą uniwersalnego rozwoju gatunku wobec ewidentnego kryzysu wartości i dehumanizacji zagrażającej kulturze współistnienia ludzi w wymiarze regionalnym i globalnym, na nieprzewidywalnych drogach rozwoju cywilizacyjnego. Założenia ambitne, ale też realistyczne i konieczne zarazem.

W tym kontekście struktura periodyku obejmuje następujące obszary myśli o wychowaniu i dziedziny praktyki edukacyjnej:

Historyczna ciągłość i zmiana myśli edukacyjnej;

Aksjologiczne i społeczne obszary wychowania i rozwoju człowieka;

Dialog i współistnienie kultur we współczesnej edukacji;

Rodzina i szkoła - wspólne obszary kształcenia, wychowania i opieki;

Psychologia wobec współczesnych problemów edukacyjnych i wychowawczych;

Uniwersytety i szkoły wyższe w perspektywie wyzwań cywilizacyjnych.

Zapraszamy Szanownych Państwa, osoby zawodowo i pozaprofesjonalnie zainteresowane problemami wychowania i edukacji do współtworzenia pewnego „ruchu myśli” pedagogicznej, do kreowania forum pedagogów, psychologów, socjologów i przedstawicieli innych dyscyplin naukowych, kulturoznawczych, teoretycznych i stosowanych. Zależy nam na wielodyscyplinarnym i wieloaspektowym traktowaniu edukacji, jako uniwersalnej dziedziny wiedzy, jej doniosłych dla obecnej doby aplikacji społecznych i wychowujących, współtworzących współczesnego człowieka, jego kulturę w perspektywie historycznej, współczesnej i prospektywnej.

Przewodniczący Rady Naukowej

dr hab. prof. UR Ryszard Pęczkowski

Redaktor Naczelny

prof. dr hab. Roman Pelczar

1. ISSN 2300-9888;
2. ISSN online 2544-1205
3. ISBN - 978-83-7996-253-2
4. DOI:10.15584/kpe